

**การใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงาน
ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ
ของโรงเรียนในเครือข่าย**

**The Use of the PDCA Quality Cycle in
Administration that Affects Academic
Administration of Schools in the Sarasas
Affiliated Schools**

ชุตินันท์ ตู้นนบัตร* และนิพิฐพนธ์ สนิทเหลือ**
Chutipon TOOTANABAT and Nipitpholt SANITLOU

* นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
* ** คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ
* Master of Education Program in Educational Administration,
* ** Faculty of Education and Liberal Arts,
Suvarnabhumi Institute of Technology, Thailand

ตอบรับบทความ (Received) : 13 ม.ค. 2566
รับบทความตีพิมพ์ (Accepted) : 8 ก.ค. 2566

เริ่มแก้ไขบทความ (Revised) : 5 มิ.ย. 2566
เผยแพร่ออนไลน์ (Available Online) : 17 ส.ค. 2566

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือสารสาสน์ 2) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การบริหารงานวิชาการโดยใช้วงจรคุณภาพของโรงเรียนในเครือสารสาสน์ และ 3) เพื่อศึกษาการใช้วงจรคุณภาพกับหลักพุทธธรรมที่ใช้ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือสารสาสน์ งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพแบบการวิจัยภาคสนาม กลุ่มตัวอย่างคือ ครูในสถานศึกษาโรงเรียนในเครือสารสาสน์ จำนวน 368 คน จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างคำนวณด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป G*POWER จำนวนทั้งสิ้น 49 โรงเรียน ครูผู้สอนจำนวน 8,342 คนในปีการศึกษา 2565 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม 3 ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า และแบบปลายเปิด ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.981 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบหลายขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า

1) ระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือสารสาสน์ ทั้ง 4 ด้าน คือ 1) การวางแผน 2) การดำเนินการตามแผน 3) การตรวจสอบ และ 4) การปรับปรุงแก้ไข พบว่า การใช้วงจรคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$) โดยการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือสารสาสน์ มีองค์ประกอบ 6 ด้าน คือ (1) ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร (2) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน (3) ด้านการจัดการเรียนการสอน (4) ด้านการนิเทศภายใน (5) ด้านการวัดและประเมินผล และ (6) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้กับการประกันคุณภาพการศึกษา

2) การใช้วงจรคุณภาพที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือสารสาสน์ที่นำมาวิเคราะห์จำนวน 6 ด้าน พบว่า การใช้วงจรคุณภาพมีจำนวน 3 ด้านที่สามารถพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือสารสาสน์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 ได้แก่ ด้านการวางแผน (X_1) ด้านการดำเนินงานตามแผน (X_2) และด้านการปรับปรุงแก้ไข (X_4) ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุดคือ ด้านการปรับปรุงแก้ไข (X_4) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของการพยากรณ์เท่ากับ .466 รองลงมา คือ ด้านการดำเนินงานตามแผน (X_2) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของการพยากรณ์เท่ากับ .249 รองลงมา คือ ด้านการวางแผน (X_1) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของการพยากรณ์เท่ากับ .208 ซึ่งตัวแปรทั้ง 3 ด้านนี้สามารถร่วมกันพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือสารสาสน์ได้ร้อยละ 80.2 และสามารถเขียนสมการการวิเคราะห์พหุคูณถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ $\hat{Y} = 0.262 + 0.262(X_1) + 0.249(X_2) + 0.466(X_4)$ และ สมการการวิเคราะห์พหุคูณถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $\hat{Z} = 0.215(X_1) + 0.261(X_2) + 0.474(X_4)$

3) การใช้วงจรคุณภาพกับหลักพุทธธรรมที่ใช้ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือสารสาสน์บูรณาการด้วยอิทธิบาท 4 ได้แก่ 1) การวางแผน – ฉันทะ คณะผู้บริหาร คณาจารย์และบุคลากรมีความยินดี เต็มใจ มีใจรักที่จะร่วมกันวางแผนปฏิบัติงาน 2) การดำเนินการตามแผน – วิริยะ มีการปฏิบัติงานตามแผนงานอย่างจริงจัง มุ่งมั่น แน่วแน่ อดทน 3) การตรวจสอบ – จิตตะ บุคลากรช่วยกันตรวจสอบ ให้กำลังใจ มีความยุติธรรม และ 4) การปรับปรุงแก้ไข – วิมังสา มีกระบวนการพิจารณาทบทวนปัญหา ไตร่ตรองด้วยปัญญาอย่างรอบคอบพร้อมปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาให้งานสมบูรณ์สำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ วงจรคุณภาพแบบ PDCA
โรงเรียนในเครือสารสาสน์ พุทธธรรม

Abstract

The objectives of this research article are 1) to study the usage level of the quality cycle in academic administration of Sarasas Affiliated Schools, 2) to create a forecasting equation for academic administration by using the quality cycle of Sarasas Affiliated Schools, and 3) To study the use of quality cycles and Buddhhadhamma used in academic administration of Sarasas Affiliated Schools. This study was undertaken with field and qualitative research. A sample size of 368 teachers in the Sarasas Affiliated Schools was calculated by the program G*POWER, from a total of 8,342 teachers in 49 schools in the 2022 academic year. The research tools were questionnaires of three types: item check form, estimation scale, and open-ended. The confidence value was 0.981. The statistics used in data analysis were percentage, mean, and standard deviation. The hypothesis was tested using Pearson Product Moment Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Rgression Analysis.

The research results are as follows:

1) Regarding the four aspects of quality cycle usage in academic administration of Sarasas Affiliated Schools (planning, implementation of the plan, inspection and improvement), the quality cycle was found to be used to a large extent ($\bar{X} = 4.03$). The academic administration of Sarasas Affiliated Schools consists of six components: (1) curriculum and curriculum administration, (2) classroom research, (3) instructional management, (4) internal supervision, (5) measurement and evaluation, and (6) learning process development and educational quality assurance.

2) The use of quality cycles affecting academic administration of schools in the Sarasas Affiliated Schools was analyzed in six aspects. It was found that three aspects of quality cycle usage could predict the academic administration of Sarasas Affiliated Schools with a statistical significance of 0.01. These aspects were planning (X_1), plan implementation (X_2), and improvement (X_4). The variable with the best predictive power was the improvement aspect (X_4) with a forecast regression coefficient of .466, followed by the planning aspect (X_2) with a forecast regression coefficient of .249, followed by the planning aspect (X_1) with a predictive regression coefficient of .208. These three variables can predict the academic administration of Sarasas Affiliated Schools at 80.2% and can be expressed as a multiple regression equation of raw score as $\hat{Y} = 0.262 + 0.262(X_1) + 0.249(X_2) + 0.466(X_4)$, and a regression multiple analysis equation of standard score as $\hat{Z} = 0.215(X_1) + 0.261(X_2) + 0.474(X_4)$.

3) The use of quality cycles and Buddhhadhamma used in academic administration of Sarasas Affiliated Schools is integrated with the Four Iddhipāda, namely (1) Planning – Willing, faculty and staff are willing to join in the operation; (2) Practice – Viriya, faculty and staff are working with determination and patience; (3) Checking – Citta, team work that helps each other to inspect, encourage and give; and (4) Corrective practice – Vimansa, having a process for solving problems, deliberate with wisdom to improve and develop the work to complete and achieve the goals.

Keywords: Academic Administration, PDCA Quality Cycle Theory, Sarasas Affiliates Schools, Buddhhadhamma

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสถานศึกษาแต่ละแห่งได้รับอิสระในการออกแบบระบบการประกันคุณภาพ เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาในแต่ละระดับและประเภทของสถานศึกษา การบริหารองค์กรในปัจจุบันมีเครื่องมืออยู่มากมายที่องค์กรสามารถนำไปใช้ในการบริหารและพัฒนาองค์กร สถานศึกษาเป็นองค์กรที่สำคัญขององค์กรหนึ่ง ที่ต้องปรับตัวในการรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในโลกยุคใหม่ ทำให้ผู้บริหารต้องเรียนรู้เครื่องมือใหม่ ๆ ที่จะนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย การดำเนินกิจกรรมหรือการบริหารจัดการการประกันคุณภาพการศึกษาจะประสบความสำเร็จและเป็นไปตามนโยบายและเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้จะมีการนำหลักการบริหารการจัดการเชิงคุณภาพแบบต่อเนื่องตามวงจรเดมมิง (Deming Cycle) หรือ PDCA มาจากคำภาษาอังกฤษ 4 คำ ได้แก่ Plan (วางแผน) Do (ลงมือปฏิบัติ) Check/Study (ตรวจสอบ/ศึกษา กำหนดมาตรการปรับปรุงแก้ไข) Act (เน้นให้มีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเป็นวงจร)¹ ซึ่งการบริหารด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) ถือเป็นเครื่องมือการบริหารที่จัดเป็นแกนร่วมของนักบริหารที่หลากหลายบนพื้นฐานเดียวกัน ปัจจุบันพบว่า โรงเรียนเอกชนกำลังเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ เช่น ด้านการใช้หลักสูตรสถานศึกษาพบว่า หลักสูตรสถานศึกษาบางโรงเรียนมีโครงสร้างเวลาเรียนที่อาจจะไม่เอื้อต่อการส่งเสริมความแตกต่างระหว่างบุคคลที่จะสามารถแข่งขันได้อย่างหลากหลายทั้งในระดับภาคและระดับชาติ เช่น โครงสร้างเวลาเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วยหลายสาระ มีเวลาเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง (3 ปีรวม 120 ชั่วโมง) ส่งผลทำให้ไม่สามารถค้นพบความถนัดของตนเอง การนำวงจรคุณภาพ PDCA มาใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา ก็คือ การวางแผนการดำเนินงานตามแผนที่

---

¹ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579* (กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค, 2560), ง.

กำหนดไว้แล้วทำการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง มีขั้นตอนการแก้ไขปรับปรุงใน 4 ส่วนต่างที่ขาดตกบกพร่อง พัฒนางานด้านวิชาการ พัฒนาสถานศึกษา จัดหางบประมาณสนับสนุนภารกิจของโรงเรียนในแต่ละด้าน มีการส่งเสริมให้ครูปรับเปลี่ยนวิธีการสอนโดยพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง ประสานความร่วมมือกับชุมชนและท้องถิ่น ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง ประโยชน์ที่ได้จากการนำไปใช้พัฒนาในงานวิชาการคือ สร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดีกว่า เกิดการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้ตัดสินใจง่ายขึ้นและลดความเสี่ยงในการจัดการ อย่างไรก็ตาม PDCA ไม่เหมาะกับโครงการที่ต้องการแก้ไขอย่างเร่ง เพราะต้องใช้ระยะเวลายาวนานในการดำเนินการ ทั้งนี้ PDCA ยังเป็นเครื่องมือที่สำคัญสำหรับการวางแผนแก้ปัญหาอย่างยั่งยืน ซึ่งหลักการของ PDCA สามารถนำมาใช้เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาระบบการทำงานขององค์กรให้ดีขึ้นได้และยังสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้กับทุกงานแม้กระทั่งในการดำเนินชีวิตประจำวัน

โรงเรียนในเครือสารสาสน์เป็นสถานศึกษาที่มุ่งจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีพัฒนาการโดยองค์รวม ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา คิตรีเริ่มสร้างสรรค์ คิดได้เป็นระบบ มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นเลิศทางวิชาการตามมาตรฐานสากล เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศ มีทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษ มีเหตุผลใช้สติปัญญา คิดเป็น ทำเป็น และสามารถแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ควบคู่ไปกับคุณธรรมและจริยธรรม ให้มีประสิทธิภาพในการดำรงชีวิตกับผู้อื่นอย่างมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดีบนพื้นฐานของความเป็นไทย พร้อมกับพัฒนาบุคลากร อาคารสถานที่และการบริหารจัดการ โรงเรียนสารสาสน์เป็นโรงเรียนที่มีการสอนแบบสองภาษาแห่งแรกของประเทศไทย เป็นโรงเรียนแม่แบบของหลักสูตรการเรียนการสอนแบบสองภาษา จึงมีชื่อเสียงการเรียนการสอนด้านภาษาเป็นพิเศษ ซึ่งได้รับการคาดหวังจากนักเรียนและผู้ปกครองที่ต้องการให้บุตรหลานมีความเก่งด้านภาษาที่สองเป็นพิเศษ โดย

เปิดหลักสูตรการเรียนการสอน 2 แผนก คือ 1) แผนกสองภาษา (Bilingual Programme) 2) แผนกสามัญ (Mini-Bilingual Programme) โดยอิงตามหลักสูตรแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีระบบการบริหารจัดการศึกษาตามแบบ PDCA เป็นการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีคุณภาพและยังมีความหลากหลายของหลักสูตรเพื่อเพิ่มทางเลือกให้แก่ผู้ปกครอง นอกจากนี้โรงเรียนยังให้ความสำคัญกับระเบียบวินัยเป็นอย่างยิ่ง มีวัตถุประสงค์เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัยในตนเองทั้งครูและนักเรียน รวมถึงด้านมาตรฐานการศึกษา/ตรวจสอบ โรงเรียนมีการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาและการบริหารการศึกษาโดยกองอำนวยการกลางโรงเรียนในเครือสารสาสน์เป็นประจำสม่ำเสมอ พร้อมรับการตรวจสอบอยู่เสมอ

แม้โรงเรียนในเครือสารสาสน์จะมีจุดเด่นอยู่หลายด้าน แต่ก็ยังพบจุดอ่อน (Weaknesses) บางด้าน ดังนี้

1. ความคล่องตัวด้านการบริหาร การบริหารจัดการในโรงเรียนต้องขออนุญาตจากกองอำนวยการกลางโรงเรียนในเครือสารสาสน์ จึงทำให้การบริหารงานล่าช้าและขาดความคล่องตัวในการบริหารจัดการ

2. ขาดแคลนครู/บุคลากรที่มีความถนัดเฉพาะด้าน โรงเรียนในเครือสารสาสน์เป็นโรงเรียนเอกชน ซึ่งมีการแข่งขันด้านการศึกษาสูง อีกทั้งโรงเรียนเอกชนสองภาษาและนานาชาติเกิดขึ้นใหม่หลายแห่ง ประกอบกับการเปิดสอบบรรจุครูผู้ช่วย จึงทำให้เกิดการโยกย้ายของครูและบุคลากรทางการศึกษา ส่งผลกระทบต่อการจัดการและบริหารการศึกษาและทรัพยากรบุคคลภายในโรงเรียน ทำให้โรงเรียนขาดแคลนครูที่มีความถนัดเฉพาะด้าน และต้องหากำลังคนมาทดแทนอยู่เสมอ ทำให้งานขาดความต่อเนื่อง

แต่ในช่วงระยะเวลา 2 ปีที่ผ่านมาพบปัญหาการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary national educational test: O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในเครือสารสาสน์ เขตการปกครองภาคส่วนที่ 3 มีผลการ

ประเมินกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 30 กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 31 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 39.54 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 64.80 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ย 49.02 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 57.00 และกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างประเทศ โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 43.52 สรุปจากภาพรวมผลการประเมินในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ อยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่โรงเรียนในเครือข่ายสารสนเทศการปกครองภาค ส่วนที่ 3 ตั้งเป้าหมายไว้

จากประเด็นดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษากระบวนการบริหารงานวิชาการโดยใช้วงจรคุณภาพ (PDCA) ซึ่งน่าจะส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือข่ายสารสนเทศ เพื่อนำวงจรคุณภาพ PDCA ที่นำมาใช้ในงานวิชาการของโรงเรียนเครือข่ายสารสนเทศนี้เป็นรูปแบบศึกษาสภาพจริงและตรวจสอบสมมติฐานของผู้วิจัย นอกจากนี้ผู้วิจัยยังสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์เพิ่มเติมในบทความนี้ว่า การใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือข่ายสารสนเทศให้สำเร็จอย่างต่อเนื่อง มันคง บุคลากรทำงานอย่างมีความสุขด้วยกัลยาณมิตร มีคุณธรรม จริยธรรม โดยการบูรณาการกับหลักพุทธธรรมได้อย่างไร และประโยชน์จากผลการวิจัยนี้จะได้นำเสนอต่อผู้บริหารระดับสูงเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนให้มีความเจริญก้าวหน้าในระดับที่สูงยิ่ง ๆ ขึ้นไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือสารสาสน์
2. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การบริหารวิชาการโดยใช้วงจรคุณภาพของโรงเรียนในเครือสารสาสน์
3. เพื่อศึกษาการใช้วงจรคุณภาพกับหลักพุทธธรรมที่ใช้ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือสารสาสน์

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาการวิจัยแบ่งออกเป็น 1) การใช้วงจรคุณภาพ PDCA 2) การบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย (1) หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร (2) การวิจัยในชั้นเรียน (3) การจัดการเรียนการสอน (4) การนิเทศภายใน (5) การวัดและประเมินผล และ (6) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้กับการประกันคุณภาพการศึกษา
2. ขอบเขตด้านประชากร ใช้ปีการศึกษา 2565 ประชากร คือ ครูโรงเรียนในเครือสารสาสน์ จำนวนทั้งสิ้น 49 โรงเรียน มีครูจำนวน 8,342 คน² และกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูโรงเรียนในเครือสารสาสน์ ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป G*POWER³ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนครูทั้งสิ้น

---

² กลุ่มโรงเรียนในเครือสารสาสน์, สรุปรายงานบุคลากร และนักเรียน ปีการศึกษา 2565 (กรุงเทพมหานคร: มปท, 2565), 3.

³ นิพัทธ์พนธ์ สนิทเหลือ, วัชรินทร์ สาตร์เพชร และญาดา นภาพารักษ์, “การคำนวณขนาดตัวอย่างด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป G*POWER,” วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ, ปีที่ 5, ฉบับที่ 1, (มกราคม - มิถุนายน 2562), 496-507.

368 คน ดำเนินการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จากประชากรในแต่ละภาคภูมิศาสตร์ ดำเนินการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับสลาก

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา การใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ ใช้ตัวแปรต้นจาก 4 องค์ประกอบของ PDCA คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุงดำเนินการ และ ตัวแปรตามจาก 6 องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการ คือ หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร การวิจัยในชั้นเรียน การจัดการเรียนการสอน การนิเทศภายใน การวัดและประเมินผล และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้กับการประกันคุณภาพการศึกษา

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงานและวุฒิการศึกษา

ตอนที่ 2 การใช้วงจรคุณภาพ ตามความคิดเห็นของครูโดยสอบถาม 4 ด้าน คือ การวางแผน (Plan) ปฏิบัติตามแผน (Do) ตรวจสอบ (Check) และปรับปรุงดำเนินการ (Act) ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยกำหนดตามเกณฑ์ของคะแนน

ตอนที่ 3 ระดับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูใน 6 ด้าน คือ (1) ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร (2) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน (3) ด้านการจัดการเรียนการสอน (4) ด้านการนิเทศภายใน (5) ด้านการวัดและประเมินผล และ (6) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้กับการประกันคุณภาพการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

3.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง นำข้อมูลที่ได้สร้างเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้วงจรคุณภาพและการบริหารงานวิชาการ 6 ด้านภายในสถานศึกษา นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบความถูกต้องครอบคลุม และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จากนั้นนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และสำนวนภาษา ด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) การหาคุณภาพด้านความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัก และการวิเคราะห์อำนาจจำแนก โดยใช้วิธีการวิเคราะห์หาค่า t เป็นรายข้อ

3.4 สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับสถานภาพ ตำแหน่งและขนาดโรงเรียน วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ร้อยละ และเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

2. การใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือสาธิต ตามความคิดเห็นของครูด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

3. การวิเคราะห์ตัวแปรการใช้วงจรคุณภาพที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือสาธิตที่สามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ โดยใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบหลายขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

4. สรุปผลการวิจัย

โรงเรียนในเครือสารสาสน์ได้มีการนำทฤษฎีวงจรคุณภาพ PDCA มาใช้ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน (Plan) กล่าวคือ สถานศึกษาจะต้องมีการวางแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาที่มีความชัดเจน และเป็นเอกภาพ มีหน่วยงานที่จะตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ให้มากที่สุด ทั้งนี้เพื่อส่งผลให้นำไปสู่การปฏิบัติที่ตรงกับวัตถุประสงค์หรือแผนของสถานศึกษาที่ได้วางไว้ การดำเนินงานตามแผน (Do) คือ การดำเนินงานของบุคลากรทุกภาคส่วนในสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้ โดยมีผู้บริหารกำกับ ติดตามส่งเสริม และให้กำลังใจในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย รวมถึงมีการตรวจสอบและประเมินผล (Check) ขณะที่ดำเนินการตามแผนที่ได้วางไว้ การตรวจสอบจะสามารถแบ่งออกได้หลายระดับช่วงเวลา แต่ผู้ทำหน้าที่ในการตรวจสอบจะต้องมีความแม่นยำในเรื่องของเกณฑ์และข้อกำหนดของการตรวจสอบว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ นอกจากนี้ต้องมีใจที่เที่ยงธรรมในการตรวจสอบ มีความยุติธรรมและเป็นกัลยาณมิตร เพื่อให้การดำเนินการบรรลุเป้าหมาย และในท้ายที่สุดคือการได้ข้อมูลจากการตรวจสอบมาสู่การปรับปรุงการทำงาน (Act) ในลำดับสุดท้าย

4.1 ระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือสารสาสน์ ทั้ง 4 ด้าน พบว่า การใช้วงจรคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การใช้วงจรคุณภาพในการวางแผน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.04$) รองลงมาคือ การใช้วงจรคุณภาพในการตรวจสอบค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.03$) และการใช้วงจรคุณภาพในการปรับปรุงแก้ไขมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.01$) แสดงผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการใช้วงจรคุณภาพกับการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษาตามความเห็นของครูโรงเรียนในเครือสาธิตโดยรวม

การใช้วงจรคุณภาพ	ระดับความเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. การใช้วงจรคุณภาพในการวางแผน	4.04	0.77	มาก	1
2. การใช้วงจรคุณภาพในการดำเนินการตามแผน	4.02	0.78	มาก	2
3. การใช้วงจรคุณภาพในการตรวจสอบ	4.03	0.75	มาก	3
4. การใช้วงจรคุณภาพในการปรับปรุงแก้ไข	4.01	0.76	มาก	4
โดยรวม	4.03	0.77	มาก	

4.2 การสร้างสมการพยากรณ์การบริหารงานวิชาการโดยใช้วงจรคุณภาพของโรงเรียนในเครือสาธิต

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้วงจรคุณภาพส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในเครือสาธิต ได้ผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการใช่วงจรคุณภาพ
กับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือข่าย

การบริหารงานวิชาการ		การใช่วงจรคุณภาพ				
		การวางแผน	การดำเนินงานตามแผน	การตรวจสอบ	การปรับปรุงและการพัฒนา	รวม
		X_1	X_2	X_3	X_4	X_t
1. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร	Y_1	.831**	.865**	.866**	.884**	.906**
2. การวิจัยในชั้นเรียน	Y_2	.813**	.851**	.815**	.862**	.879**
3. การจัดการเรียนการสอน	Y_3	.828**	.847**	.808**	.851**	.877**
4. การนิเทศภายใน	Y_4	.792**	.787**	.729**	.792**	.816**
5. การวัดและการประเมินผล	Y_5	.814**	.811**	.791**	.816**	.850**
6. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้กับการประกันคุณภาพการศึกษา	Y_6	.814**	.811**	.791**	.816**	.850**
รวม		.846**	.860**	.830**	.869**	.896**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการใช่วงจรคุณภาพ (X_t) กับการบริหารงานวิชาการ (Y_t) ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก ($r_{xy} = .896$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกทุกด้าน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกัน โดยมีค่าความสัมพันธ์ระดับสูงมาก 10 คู่ ได้แก่ การใช้วงจรคุณภาพกับหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ($r_{XY} = .906$) การใช้วงจรคุณภาพกับการวิจัยในชั้นเรียน ($r_{XY} = .879$) การใช้วงจรคุณภาพกับการจัดการเรียนการสอน ($r_{XY} = .877$) การบริหารงานวิชาการกับการใช้วงจรคุณภาพในการปรับปรุงและการพัฒนา ($r_{XY} = .869$) การบริหารงานวิชาการกับการใช้วงจรคุณภาพในการดำเนินงานตามแผน ($r_{XY} = .860$) การใช้วงจรคุณภาพกับการวัดและประเมินผล ($r_{XY} = .850$) การใช้วงจรคุณภาพกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้กับการประกันคุณภาพการศึกษา ($r_{XY} = .850$) การบริหารวิชาการกับการใช้วงจรคุณภาพในการวางแผน ($r_{XY} = .846$) การบริหารงานวิชาการกับการใช้วงจรคุณภาพในการตรวจสอบ ($r_{XY} = .879$) และการใช้วงจรคุณภาพในการนิเทศภายใน ($r_{XY} = .816$)

ตารางที่ 3 แสดงการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณของการใช้วงจรคุณภาพ (X_t) ที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือสาธิตโดยภาพรวม (Y_t)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
Regression	163.036	1	163.036	1488.465	.000
Residual	40.089	366	.110		
Total	203.125	367			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple R)	= 0.896
ประสิทธิ์ภาพการทำนาย R^2	= 0.803
ประสิทธิ์ภาพการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R^2)	= 0.802
ความคาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Error)	= 0.331

ตารางที่ 4 แสดงตัวแปรการใช้วงจรคุณภาพที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ
ของโรงเรียนในเครือข่ายสารสนเทศ (Y_t)

ตัวแปรพยากรณ์ตามลำดับ การเข้าสมการ	Unstandardized		Standardized	t	Sig
	Coefficients		Coefficients		
	$\hat{\beta}$	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่ (Constant)	.262	.094		2.800	.005**
การวางแผน (X ₁)	.208	.062	.215	3.364	.001**
การดำเนินงานตามแผน (X ₂)	.249	.095	.261	3.844	.000**
การปรับปรุงแก้ไข (X ₄)	.466	.041	.474	11.349	.000**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 พบว่า การใช้วงจรคุณภาพที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือข่ายสารสนเทศที่นำมาวิเคราะห์ จำนวน 6 ด้าน พบว่า การใช้วงจรคุณภาพ มีจำนวน 3 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือข่ายสารสนเทศได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 จำนวน 3 ด้าน ได้แก่

ด้านการวางแผน (X₁) การดำเนินงานตามแผน (X₂) และด้านการปรับปรุงแก้ไข (X₄) ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุดคือ ด้านการปรับปรุงแก้ไข (X₄) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของการพยากรณ์เท่ากับ .466 รองลงมา คือ ด้านการดำเนินงานตามแผน (X₂) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของการพยากรณ์เท่ากับ .249 รองลงมา คือ ด้านการวางแผน (X₁) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของการพยากรณ์เท่ากับ .208 ซึ่งตัวแปรทั้ง 3 ด้านนี้ สามารถร่วมกันพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือข่ายสารสนเทศได้ร้อยละ 80.2 สามารถเขียนสมการการวิเคราะห์พหุคูณถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y} = 0.262 + 0.262(X_1) + 0.249(X_2) + 0.466(X_4)$$

สามารถเขียนสมการการวิเคราะห์พหุคูณถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\hat{Z} = 0.215(X_1) + 0.261(X_2) + 0.474(X_4)$$

4.3 แนวทางการใช้วงจรคุณภาพกับหลักพุทธธรรมในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือสารสาสน์ หลักการบริหารโดยใช้วงจรคุณภาพ (PDCA) ตามแนวคิดของเดมมิ่งมีเป้าหมายของความสำเร็จขององค์กรด้วยแกนหลักของความร่วมมือร่วมใจอย่างเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของบุคลากรแม้จะมาจากความหลากหลาย เฉกเช่นเดียวกับทางพระพุทธศาสนาที่มีหลักธรรม อันเป็นแนวทางแห่งการปฏิบัติสู่ความสำเร็จในกิจการหรือองค์กร คือ หลักอิทธิบาท⁴ 4 ประกอบด้วย 1) ฉันทะ คือ ความรักงาน พอใจกับงานที่ทำอยู่ หมั่นสำรวจค้นหาและปรับเปลี่ยนตัวเอง 2) วิริยะ คือ ขยันหมั่นเพียรกับงาน 3) จิตตะ คือ ความเอาใจใส่รับผิดชอบงาน มีใจจดจ่อกับงาน คอยตรวจตรางานของตนเอง และ 4) วิมังสา คือ การพินิจวิเคราะห์และใช้ปัญญาตรวจสอบงาน ประเมินงาน เมื่อนำ 2 หลักการบริหารแบบวงจรคุณภาพและหลักอิทธิบาท 4 มาวิเคราะห์ร่วมกันพบว่า มีความสอดคล้องกันอย่างยิ่ง คือ 1. การวางแผน (Plan) – ฉันทะ การวางแผนด้วยฉันทะ มีการกำหนดเป้าหมาย คิดวางแผนร่วมกันโดยไม่ใช้ทำตามคำสั่ง แต่ทุกคนมีส่วนร่วมในการนำเสนอ ออกความคิดเห็น วางแผน และสรุปร่วมกัน 2. การปฏิบัติงาน (Do) – วิริยะ การปฏิบัติงานด้วยวิริยะ ทีมงานต้องมีความอดทน อดกลั้น ทั้งต่อตัวเอง ต่อเพื่อนร่วมงาน และปัญหาอุปสรรคของงาน หากไม่มีวิริยะ งานที่วางแผนอย่างดีอาจจะล้มเหลวไปเสียก่อน 3. การตรวจสอบ (Check) – จิตตะ มีการติดตามความคืบหน้า การตรวจสอบการปฏิบัติงานด้วยจิตตะ อย่างเอาใจใส่ จดจ่อในงานที่รับผิดชอบ ทั้งผู้ทำงานเอง รวมถึงผู้บริหารหรือผู้มีหน้าที่ตรวจสอบ จะทำให้งานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่เกิดความลำเอียง ไม่เกิดความเหลื่อมล้ำ ไม่สร้างความอิจฉาริษยาในทีมงาน

⁴ ที.ปา. 11/231/233 (ไทย.หลวง)

และ 4. การประเมินผล (Act) – วิมังสา การประเมินผลการทำงานด้วยวิมังสา การพินิจพิจารณาผลการปฏิบัติงานอย่างรอบคอบประกอบด้วยปัญญา แก้ไข ปัญหา พัฒนาปรับปรุงอย่างมีเหตุมีผล ใคร่ครวญรอบด้าน จะสามารถนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้อย่างยั่งยืน

จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติมของผู้วิจัยในการเสนอบทความวิจัยครั้งนี้พบว่า โรงเรียนในเครือข่ายศาสนายังมุ่งจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีพัฒนาการ โดยองค์รวม ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรม พร้อม มุ่งเน้นปลูกฝังให้ครูและนักเรียนมีระเบียบวินัยในตนเอง ผู้บริหารคอยเอาใจใส่ ให้กำลังใจในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย มีความเที่ยงธรรมในการตรวจสอบ มีความยุติธรรม และเป็นกัลยาณมิตร โรงเรียนมีบริบทของการเอาแนวทาง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาผสมผสานประยุกต์ใช้กับการบริหารงานวงจร คุณภาพ (PDCA) คือ หลักธรรมอิทธิบาท 4⁵ ได้แก่ (1) การวางแผน – ฉันทะ คณะผู้บริหาร คณาจารย์และบุคลากรมีความยินดี เต็มใจ รักที่จะร่วมกันวางแผน ปฏิบัติงาน (2) การลงมือปฏิบัติ – วิริยะ ลงมือทำตามแผนงานอย่างจริงจัง มุ่งมั่น แน่วแน่ อุตุน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคจนกว่างานจะสำเร็จ (3) การตรวจสอบ – จิตตะ บุคลากรช่วยกันตรวจสอบ ให้กำลังใจ ให้ความยุติธรรม ผู้ปฏิบัติงานมี ฉันทะและวิริยะอยู่อย่างเสมอต้นเสมอปลาย และ (4) การปฏิบัติแก้ไข – วิมังสา การจดจ่องานด้วยปัญญา ด้วยกระบวนการพิจารณาหาข้อบกพร่อง จุดแข็ง

⁵ อิทธิบาท เป็นทฤษฎีแห่งความสำเร็จของพระพุทธศาสนา เป็นวิถีทางหรือหลักการ ที่จะนำไปสู่จุดหมายปลายทางหรือไปสู่ความสำเร็จตามประสงค์มี 4 ประการ คือ 1. ฉันทะ (ยินดี พอใจ เต็มใจ รัก ที่จะทำ) 2. วิริยะ (ทำด้วยเหตุผลภายใต้คุณความดี มีความกล้าแน่วแน่ ไม่ละทิ้งกลางทาง อุตุน อุดหนุนทำงานสำเร็จ) 3. จิตตะ (สนใจทำอย่างจริงจัง เอาใจใส่ขณะทำ มีสมาธิ มุ่งมั่นและแน่วแน่ในการทำให้สำเร็จ) และ 4. วิมังสา (ใช้ปัญญาก่อนทำ ใช้ปัญญาตรองขณะทำ แก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาด้วยปัญญา) (โสภณ บัวจันทร์ และ พระปลัดนิคม ปญฺญาวชิโร(ปักซี่), “การนำหลักอิทธิบาทธรรมไปประยุกต์ใช้ในการเรียน ของนิสิตวิทยาลัยสงฆ์สุราษฎร์ธานี,” วารสารนิติศาสตร์และสังคมท้องถิ่น, ปีที่ 3, ฉบับที่ 2, (กรกฎาคม - ธันวาคม 2562): 37-40.)

จุดอ่อน เสริมจุดแข็ง แก้จุดอ่อน ปรับปรุง และพัฒนาให้งานสมบูรณ์สำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งหลักอิทธิบาท 4 ว่าด้วยการครองงานนั้น เป็นคุณธรรมของผู้บริหารที่นำไปสู่ความสำเร็จแห่งผลที่มุ่งหมาย ประกอบด้วย ฉันทะ คือ ความพอใจในการทำงาน วิริยะ คือ ความเพียรในการเรียนรู้งาน จิตตะ คือ ความคิดมุ่งใจใฝ่ในงานที่ทำ วิมังสา คือ มีความรอบคอบตรวจสอบในการงานที่ทำ ผู้บริหารการศึกษาควรมีหลักอิทธิบาทนี้เพื่อประยุกต์ใช้กับการบริหารงานของสถานศึกษา⁶

5. อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการโดยใช้วงจรคุณภาพของโรงเรียนในเครือสารสาสน์ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

5.1 ระดับการบริหารงานวิชาการโดยใช้วงจรคุณภาพของโรงเรียนในเครือสารสาสน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากอาจเนื่องมาจากครูทุกคนตระหนักแล้วว่า การดำเนินงานวิชาการภายในของสถานศึกษาเป็นการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจของสถานศึกษา เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง โดยคุณครูและบุคลากรทุกคนในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตามประเมินผล พัฒนา ปรับปรุงให้สถานศึกษามีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ัญญารัตน์ ทองทิพย์⁷ ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการโดยใช้วงจรคุณภาพ (PDCA) ของ

---

⁶ พระครูกิตติญาณวิสิฐ (ธนา กิตติธมาโณ) และอภิชัย นุชเนื่อง, “การบริหารการศึกษาแบบคุณภาพตามหลักอิทธิบาทธรรม,” *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์*, ปีที่ 1, ฉบับที่ 2, (กันยายน - ธันวาคม 2557): 89-89.

⁷ ัญญารัตน์ ทองทิพย์, “การบริหารงานวิชาการโดยใช้วงจรคุณภาพ (PDCA) ของโรงเรียนในเขตห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 2563), 80.

โรงเรียนในเขตห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการโดยใช้วงจรคุณภาพ (PDCA) ของโรงเรียนในเขตห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดและยังสอดคล้องกับ อัญมณี พิทักษ์⁸ ได้ศึกษา การศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมาตรฐานสากล จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าโรงเรียนในเครือสารสาสน์มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานรวมทั้งดำเนินงานของสถานศึกษา ให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีคุณภาพ อีกทั้งยังเป็นผู้นำที่มีความสามารถในการบริหารจัดการและนำพาสถานศึกษาให้เจริญก้าวหน้า ได้มีการประยุกต์ใช้ PDCA กับงานวิชาการ 6 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายใน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้กับการประกันคุณภาพการศึกษา

5.2 การใช้วงจรคุณภาพที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือสารสาสน์ นำมาวิเคราะห์ จำนวน 6 ด้าน พบว่า การใช้วงจรคุณภาพ มีจำนวน 3 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือสารสาสน์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนการดำเนินงานตามแผนและด้านการปรับปรุงแก้ไข ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษา โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทและหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนการให้การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนในเครือสารสาสน์ โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดวงจร PDCA กับงานวิชาการ 6 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและ

⁸ อัญมณี พิทักษ์, “การศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล จังหวัดนครราชสีมา,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2563), 92.

การบริหารหลักสูตร ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายใน ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้กับการประกันคุณภาพการศึกษา โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดวงจรคุณภาพ PDCA จึงต้องเริ่มทีละขั้น P - D - C - A และเคลื่อนหมุนไปเรื่อย ๆ ในแต่ละขั้นหรือแต่ละตัวของวงจรก็จะต้องมีวงจร PDCA ในตัวของมันเองด้วย ซึ่งครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ใช้วงจรคุณภาพ PDCA ในการทำงานทุกขั้นตอนเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5.3 แนวทางการใช้วงจรคุณภาพกับหลักพุทธธรรมมาใช้ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือสารสาสน์บูรณาการหลักพุทธธรรมด้วยอิทธิบาท 4 คือ (1) การวางแผน – ฉันทะ (2) การลงมือปฏิบัติ – วิริยะ (3) การตรวจสอบ – จิตตะ และ (4) การปฏิบัติแก้ไข – วิมังสา ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ประยุกต์เข้ากับงานวิชาการทั้ง 6 ด้านทุกขั้นตอนของการทำงาน ทำให้เกิดการพัฒนาคคุณภาพการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูกิตติญาณวิสิฐ (ธนา กิตติยาโณ) และอภิชัย นุชเนื่อง⁹ เรื่อง “การบริหารการศึกษาแบบคุณภาพตามหลักอิทธิบาทธรรม” กล่าวไว้ว่า กระบวนการบริหารงานตามหลักเดมมิงหากพิจารณาแล้วคล้ายกับการทำตามหน้าที่เท่านั้น แต่กระบวนการบริหารตามหลักอิทธิบาทธรรมนั้น เป็นการทำความด้วยความเต็มใจหรือใส่ใจที่จะทำ ฉะนั้นจึงประสบความสำเร็จเหมือนกัน แต่คุณภาพต่างกัน คือ การทำตามหน้าที่นั้นประสบความสำเร็จแล้วจบ แต่การทำด้วยใจรักนั้นเมื่อประสบความสำเร็จแล้ว ยังมีใจรักที่จะพัฒนาให้ดียิ่งๆขึ้นไปอีก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานของชลธิชา เพชรานรากร และคณะ¹⁰ เรื่อง “การยกระดับผล

⁹ พระครูกิตติญาณวิสิฐ (ธนา กิตติยาโณ) และอภิชัย นุชเนื่อง, “การบริหารการศึกษาแบบคุณภาพตามหลักอิทธิบาทธรรม”, 91.

¹⁰ ชลธิชา เพชรานรากร, วรกฤต เกื่อนช้าง และสุพรต บุญอ่อน, “การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) โดยใช้วงจรคุณภาพตามแนวพระพุทศศาสนา,” *บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์*, ปีที่ 8, ฉบับที่ 2, (พฤษภาคม - สิงหาคม 2563): 271.

สัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) โดยใช้วงจรคุณภาพตามแนวพระพุทธศาสนา” กล่าวว่าการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) โดยใช้คุณภาพตามแนวพระพุทธศาสนา คือ 1) การวางแผนด้วยฉันทะ ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น ให้การช่วยเหลือและหาหนทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน ในการกำหนดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน การตั้งงบประมาณ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก 2) การปฏิบัติตามแผนด้วยวิริยะ จัดให้มีการประชุมผู้ปกครองอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง สร้างความตระหนักให้กับครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3) การตรวจสอบด้วยจิตตะ การตรวจสอบดำเนินการติดตามนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง และ 4) การปรับปรุงด้วยวิมังสา ให้งานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบเป็นประจำ วิเคราะห์ผลการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อนำผลพัฒนาต่อไป จะเห็นได้ว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเครือข่ายสาสน์ โดยประยุกต์ใช้วงจรคุณภาพ (PDCA) ร่วมกับแนวทางการบริหารทางพระพุทธศาสนา ทำให้โรงเรียนในเครือข่ายสาสน์เกิดการพัฒนาเติบโตเป็นโรงเรียนแม่แบบของหลักสูตรการเรียนการสอนแบบสองภาษา สร้างความเข้มแข็ง บุคลากร เจ้าหน้าที่ ทั้งครู นักเรียน ผู้ปกครอง เกิดความร่วมมือร่วมใจ มีใจรักช่วยกันพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร จากผลการวิจัยพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ มีการจัดการประชุมชี้แจงคณะครู ผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อทราบเป้าหมายการดำเนินงานตามแผนและการประเมินผล การจัดทำหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้และมีการวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาที่เกี่ยวข้องจาก

การประเมินผลการจัดทำหลักสูตรและการใช้หลักสูตร ดังนั้นโรงเรียนควรมีการวิเคราะห์หลักสูตร ตรวจสอบหลักสูตรแยกทีละส่วนในแต่ละองค์ประกอบของหลักสูตร เพื่อดูให้แน่ใจว่าแต่ละส่วนของหลักสูตรครบถ้วน เหมาะสม หรือยังมีส่วนใดบกพร่องอยู่ เพื่อจะแก้ไขให้ครบถ้วน เหมาะสม และสอดคล้องกันยิ่งขึ้น มีการนำหลักสูตรไปใช้ การนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนในสถาบันการศึกษา หรือในสภาพจริงมีการประเมินหลักสูตร โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตรและครูผู้สอนต้องเลือกวิธีการประเมินเพื่อตรวจสอบความสำเร็จของหลักสูตร ซึ่งเป็นทั้งการประเมินระหว่างการนำหลักสูตรมาใช้จริง และการประเมินผลในภาพรวมของโรงเรียน เพื่อนำผลการประเมิน ไปปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรต่อไป

2. ด้านวิจัยในชั้นเรียน จากผลการวิจัยพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ จัดให้มีการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาของการวิจัยในชั้นเรียนและจัดให้มีการปรับปรุงแก้ไขที่เกี่ยวข้องในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน ดังนั้น โรงเรียนควรมีการวางแผนในการวิจัยในชั้นเรียน กำหนดหัวข้อที่ใช้ในการวางแผน และต้องให้รู้ว่างานวิจัยในชั้นเรียนนี้ ทำอะไร ใครทำ ทำกับกลุ่มเป้าหมายใด ทำเวลาใด ทำที่ไหน ทำอย่างไร และการใช้งบประมาณเท่าไร การปฏิบัติวิจัยในชั้นเรียนตามแผนการวิจัย คือ การลงมือเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตอบปัญหาการวิจัยที่ตั้งไว้ในแผน การนำข้อบกพร่องมาวางแผนเพื่อการปฏิบัติการแก้ไขข้อบกพร่องแล้วลงมือแก้ไข ผู้วิจัยหรือผู้ทำงานก็ต้องตรวจสอบเนื้อหาเพื่อแก้ไข แล้วนำไปแก้ไขอีกต่อไป งานของการวิจัยในชั้นเรียนจึงเป็นการทำไปเรื่อย ๆ ไม่มีการหยุด การทำวิจัยไปเรื่อย ๆ เป็นการพัฒนาให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ เป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืน

3. ด้านการจัดการเรียนการสอน จากผลการวิจัยพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ จัดให้มีการหาสาเหตุของปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ดังนั้น ควรจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์มาตรฐาน และตัวชี้วัด กำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่ชัดเจน วางแผนการ

ประเมินก่อนสอนหลังสอนเพื่อเก็บข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาผู้เรียนในครั้งต่อไป ตรวจสอบเนื้อหาสาระที่นักเรียนทำไม่ได้ นำมาออกแบบเครื่องมือ สร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการพัฒนา ดำเนินการจัดกิจกรรมตามเครื่องมือที่สร้างโดยเติมการสอนให้เข้มข้น (สอนซ่อม) เสริมวิชาการให้เข้มข้น (สอนเสริม)

4. ด้านการนิเทศภายใน จากผลการวิจัยพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การวางแผนให้มีการทำแผนการประเมินผลการนิเทศภายใน ดังนั้น เตรียมการนิเทศโดยศึกษาข้อมูลสารสนเทศ ประมวลสภาพ ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการศึกษา กำหนดจุดมุ่งหมายการนิเทศ จัดทำแผนการนิเทศ กำหนดเนื้อหาการนิเทศ ออกแบบการนิเทศ สื่อนิเทศ จัดเตรียมเครื่องมือนิเทศ กำหนดกรอบการประเมิน วิธีการ ติดตามและการรายงานผลการนิเทศ ประชุมเพื่อทบทวนจุดมุ่งหมายการนิเทศ แบ่งหน้าที่ ภาระงานในการนิเทศ ประสานงานบุคคลที่เกี่ยวข้อง และนิเทศตามแผนด้วยรูปแบบ เทคนิค วิธีการ ที่กำหนดดำเนินการตรวจสอบและประเมินผล เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ และมีสภาพการจัดการเรียนการสอนที่ครูปฏิบัติจริง ปัญหาอุปสรรค ที่เป็นข้อมูล สารสนเทศที่ต้องตรวจสอบแล้วนำมาปรับปรุงการนิเทศต่อไป เมื่อสิ้นสุดผลการนิเทศแต่ละครั้ง ควรรายงานผลให้ผู้บังคับบัญชาทราบ โดยเป็นบันทึกข้อความหรือแบบรายงานที่กำหนดไว้ในหัวข้อประเด็นต่าง ๆ

5. ด้านการวัดและประเมินผล จากผลการวิจัยพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ดำเนินการสนับสนุนงบประมาณในการวัดผลและประเมินผล ดังนั้น โรงเรียนควรมีการสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อส่งเสริมในการวัดและประเมินผลเพื่อให้มีการประเมินชิ้นงานตามสภาพจริง และสะท้อนความคิดระหว่างครูกับผู้เรียนผ่าน มีการทดสอบก่อนเรียนเพื่อประเมินความรู้เดิมของผู้เรียน มีการทดสอบระหว่างเรียน โดยมีการตรวจเช็คแบบฝึกหัดและชิ้นงาน เพื่อครูจะได้อธิบาย แนะนำ และสะท้อนความคิดระหว่างครูกับผู้เรียน มีการทดสอบหลังเรียนเพื่อประเมินความรู้หลังเรียนของผู้เรียน และมีการทดสอบกลางภาคเรียน

และปลายภาคเรียน เพื่อประเมินความรู้ของผู้เรียน นำมาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนต่อไป

6. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้กับการประกันคุณภาพการศึกษา จากผลการวิจัยพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ จัดให้มีการวิเคราะห์ปัญหาที่เกี่ยวข้องจากการประเมินผลการประกันคุณภาพการศึกษา ดังนั้น โรงเรียนควรประชุมเพื่อทำการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา การจัดทำหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในและการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

7. สำหรับฝ่ายบริหารควรคำนึงถึงระบบการบริหารจัดการให้ฝ่ายปฏิบัติงานสามารถทำงานได้อย่างรวดเร็ว ลดขั้นตอนที่ซ้ำซ้อนหรือไม่จำเป็น เน้นทำงานรวดเร็ว เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และควรสำรวจ ประเมินผลหลักสูตรในระยะสั้นอย่างสม่ำเสมอเพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในระยะยาว

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาปัจจัยในรูปแบบต่าง ๆ มากขึ้น เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

บรรณานุกรม

• ภาษาไทย

1. คัมภีร์

กรมการศาสนา. พระไตรปิฎกฉบับหลวง เล่มที่ 11. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมการศาสนา, 2521.

2. หนังสือ

กลุ่มโรงเรียนในเครือสารสาสน์. สรุปจำนวนบุคลากร และนักเรียน ปีการศึกษา 2565. กรุงเทพมหานคร: มปท, 2565.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค, 2560.

3. บทความ

ชลธิชา เพชรานรากร, วรกฤต เกื่อนช้าง และสุพรรณ บุญอ่อน. “การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติขั้นพื้นฐาน(O-Net) โดยใช้วงจรคุณภาพตามแนวพระพุทธศาสนา.” วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์, ปีที่ 8, ฉบับที่ 2, (พฤษภาคม - สิงหาคม 2563): 271-284.

นิพัทธ์พนธ์ สนิทเหลือ, วัชรินทร์ สาตร์เพ็ชร์ และญาดา นภาอารักษ์. “การคำนวณขนาดตัวอย่างด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป G*POWER.” วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ, ปีที่ 5, ฉบับที่ 1, (มกราคม - มิถุนายน 2562): 496-507.

พระครูกิตติญาณวิสิฐ (ธนา กิตติยาโณ) และอภิชัย นุชเนื่อง. “การบริหารการศึกษาแบบคุณภาพตามหลักอริยปาทธรรม.” วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์, ปีที่ 1, ฉบับที่ 2, (กันยายน - ธันวาคม 2557): 84-92.

โสภณ บัวจันทร์ และพระปลัดนิคม ปญฺญาวชิโร(ปักซี่). “การนำหลักอิทธิบาทธรรมไปประยุกต์ใช้ในการเรียนของนิสิตวิทยาลัยสงฆ์สุราษฎร์ธานี.” วารสารนิติศาสตร์และสังคมท้องถิ่น, ปีที่ 3, ฉบับที่ 2, (กรกฎาคม - ธันวาคม 2562): 31-52.

4. วิทยานิพนธ์

ณรงค์กร ชัยวงศ์. “รูปแบบการบริหารงานวิชาการของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุฎฎบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2563.

ดาวดล จันทรประทีน. “การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง (Deming Cycle) ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย พื้นที่สงขลา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2559.

ธัญญารัตน์ ทองทิพย์. “การบริหารงานวิชาการโดยใช้วงจรคุณภาพ (PDCA) ของโรงเรียนในเขตห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 2563.

นุชเรศ คำดีบุญ. “การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดร เขต 4.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2564.

ปาริชาติ สุนทร. “การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2560.

มูนา จารง. “การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะครูผู้สอนในศูนย์เครือข่ายตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2.” การค้นคว้าอิสระ, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 2560.

อัญมณี พิทักษ์ทักษ์. “การศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการของ
โรงเรียนมาตรฐานสากล จังหวัดนครราชสีมา.” วิทยานิพนธ์ปริญญามหา
บัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2563.

